Ч. 32. Львів, середа 29. марта 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 700 М.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення" 40 М., в „Надісланім", в „Оповістках" і некрольоги 60 М. Між новинками і в редакційній части 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 28. марта 1922.

Конференція в справі близького Сходу.

(*г. м-й*). Сьогодня збираються в Парижі під проводом Поанкаре, міністри для справ закордонних держав Антанти на нараду в справі вирішення питання близького Сходу, себто грецько-турецького конфлікту, а в дійсности, англійсько-французького конфлікту.

З одної сторони стоїть Греція, а за нею Англія. З другої сторони стоїть правительство турецьких ворохобників-Кемалістів, а за ними Франція, по середині офіціяльна Туреччина зі султаном, зоперована севрським договором. Конференція в справі близького Сходу, се ніщо инше, як бачимо, тільки ревізія одного з останніх мирових договорів, а саме: севрського договору з 10. серпня 1920.

Всім нам це у свіжій памяти те, це Константинополь і Дарданелі були одною з найважнійших проблєм европейської політики Росії. Се було отже причиною, чому Росія положила була свою руку на Балкан, чому в часі балканських воєн не пустила Болгарії у Константинополь, але пустила у останній балканській війні на їх голову таки їх власних союзників, та вкінці, чому ся проблема наказала їй увійти в світову війну.

Росія розпалася, одначе ся проблєма буде вічно актуальною для держави, що розсядеться на північних берегах Чорного Моря, себто для України. І хоч для Росії була се одна з найважнійших причин її участи в останній світовій війні, — то сьогодня, коли приходить під вирішення ся справа, її наступник, Україна, покищо не є в змозі боронити своїх так важних життєвих інтересів. Але се тим більше вкладає на нас обовязок слідити з напруженою увагою за періпетіями, які переходить ся справа.

Та вертаймо до тих чинників, які є тепер актуальні і які беруть живу участь в розвязці сеї проблєми; отже до Греції і Туреччини.

Турки хотять здержати побережя Малої Азії в своїх руках, всадовитися міцно в Константинополі, та відзискати бодай щось в Тракії, Мезопотамії і Палестині. Греки бажалиб задержати цілу Тракію, як найбільше малоазійського побережа, (Смирна), ну та остаточно мріють про Константинополь...

Та се менше важне, бо рішаючим тут є те, які впливи бажають собі там закріпити Англія і Франція. Англія хоче усадовитися в „мнимо" зневтралізованих Дарданелях і Константинополі, а сторожем їх має бути там Греція; тому Англія дала їй Тракію з Адріянополем та протеґує їх в Малій Азії.

Ключі від дарданельських проливів в руках Англії дають їй безмежний вплив і контролю на Чорнім Морю, а тимсамим всі пристані, Болгарії, Румунії, Криму, України і т. д. переходять в сферу її впливів значить Франція не має тут вже чого шукати. Осаджения Греків на побережі Малої Азії поширює також туди англійську економічну експанзію, а Францію знову відсуває на бік.

Щоби сьому запобігти, Франція заключила договір з Кемалістами, на основі якого вони їй відступили в Малій Азії сферу впливів в заміну за те, що Франція допоможе їм викинути звідтам Греків, які осіли там вже на основі севрського договору.

На Палестину положила Англія свою руку з хвилею, як утворила жидівську державу і через те забезпечила свій вплив на східнім побережу Середземного моря, а через те й свою дорогу через суезький канал до Індій.

Але туди йде також і французька економічно-торговельна експанзія, якій дорогу вже від давна приготовляли і приготовляють її власні католицькі місії.

Як ся проблєма буде вирішена, годі предвидіти, одно певне, що великі держави сим разом будуть все можливе робити, щоби прийти до погодження своїх інтересів, а тимчасом закінчити кровопролиття між Греками і Турками.

По інформаціям, Англія згодиться на повернення Смирни Туреччині під умовою, що сій території буде наданий автономічний статут, який остаточно ґарантував би права грецької меншости. Також Константинополь полишиться в руках Туреччини, а навіть можливо, що буде справлена незначно границя в користь Туреччини на захід від Константинополя в Тракії. Всеж таки Тракія з Адріянополем (для Турків святим місцем) — буде для Туреччини втрачена.

Хоча ся область має релятивну турецьку більшість, а Греки щойно по Болгарах стоять що до числа населення на третім місці, то нема виглядів, щоби сю територію відібрано Грекам, а утворено з неї невтральну державну одиницю під протекторатом Союза Народів, чого домагаються Болгари, а на що погоджується Туреччина. А не станеться се тому, що така розвязка вязала би вже свободу рухів Англії в Дарданелях. За уступки Англії в користь Франції в Малій Азії, бажає Англія затвердити свої впливи раз на все в Дарданелях.

Ось так бажає Англія не лиш розвязати сю для неї так важну проблєму, але також успокоїти своїх горожан в Індіях, які — не оглядаючись на інтереси свойого державного центра — Великої Британії, — з огляду на релігійно-моральні звязки з Константинополем, станули по стороні Туреччини. Се вратує Константинополь не лиш для їх Каліфа, але й для турецької держави.

Таким чином булаб прочищена також морська дорога для західних держав, зокрема для Англії до України.

Сухопутна дорога для тих держав, до сьогодня загороджена для них через невирішення східно-галицької проблєми. На основі інформацій з покликаних кругів, в яких руках лежить доля галицької землі, треба надіятися, що також на сій конференції, яка буде тревати майже два тижні, буде розважувана доля нашої тіснійшої батьківщини.

Сподіємося, що ті розважування будуть йти згідно з волею населення сеї території, а яка його воля і бажання, то вже переважаюча часть населення сеї території, себто українське населення заявило недвозначно, якої розвязки бажає воно для своєї справи.

Тепер в цей рішаючий момент сказало своє слово й жидівське населення, заявляючись за незалежністю Сх. Галичини в своїм офіційнім органі „Жидівська Трибуна".

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Перед конференцією в Ґенуї.

Дві ноти Америки: а) в справі ґенуенськоі конференції, б) в справі німецьких відшкодовань. — Конференція міністрів для справ фінансових держав Антанти в справі німецьких відшкодовань. — Конференційна горячка держав Европи. — Черні хмари над ґенуенською конференцією.

Відень, 20. марта 1922,

(*г. м-й*). Минулі два тижні стояли під знаком політичного натиску Америки на Европу. Зєдинені Держави виступили з двома, великого політичного значіння нотами, а то: 1) з нотою відмови своєї участи в конференції в Ґенуї; 2) з нотою, якою зголосили свої претенсії в поділі німецьких відшкодовань.

В першій ноті, яку передав американський державний секретар Гюс італійському амбасадорови у Вашинґтоні Ніцці дня 9. с. м. арґументує уряд Зєдинених Держав свою відмову в ґенуенській конференції між иншим так: „З жалем повідомляю я Вас, що підприняті розважування нашим урядом над програмою конференції ствердили такий стан, що не можна опертися заключенню, що запропонована конференція не являється у своїй головній основі економічною конференцією, тому що з її нарад виключено справи, котрі, коли не будуть уперед корисно вирішені, то не усунеться головних причин економічного заколоту в Европі і будуть на дальше на нього погубно ділати".

Коментарі, які подала европейська й американська преса з приводу сеї ноти, зводяться до: 1) що Америка адресувала сю ноту безпосередно до Франції. А то тому, що ізза опору Франції викинено в Бульонь з програми ґенуенської конференції а) дискусію над мировими договорами, які Франція підписала, б) дискусію про німецькі репарації та в) дискусію над роззброєнням европейського континенту.

Про сі дві перші справи ми вже докладнійше сказали в попередніх статтях. Тепер належить розглянути останню справу.

Вже в часі вашингтонської конференції було піднято за справою Америки також дискусію про конечність роззброєння европейського континенту, бо теперішній стан зброєнь в Европі загрожує її економічній відбудові. Та тодішній французький премієр Бріян, як відомо, рішучо спротивився дискусії над сею справою у Вашингтоні, і її що правда відложено, але й Франція через се втратила багато морально в очах американської опінії. Чому? Низче наведені цифри покажуть підсумовання теперішнього стану зброєнь в Европі, себто в часі, коли вже три роки минуло від завішення зброї і підписання першого мирового договору в Парижі, а на що бачно звертає свою увагу американська публична опінія.

Замісць передвоєнної німецької мілітарної сили, що числила в 1914 р. 779.000 сухопутного війська і 73.000 маринарки та австро угорської мілітарної сили, що виносила в тім часі 420.000 війська, сьогодня на їх місці стоїть французька мілітарна сила в числі 832.000 мужа. Надто Франція є звязана мілітарними конвенціями й договорами з Бельґією, з 113.000 війська, Польщею з 600.000, Чехословаччиною з 200.000, Румунією з 190.000, Югославією 170.000 і Італією з 260.000 війська. Одинока Англія здемобілізувала свою армію до передвоєнного стану, то є до числа 60.000 війська.

Сі великанські армії, що пожирають грубезні міліярди, удержує

Пр. 87/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Громадський Вістник" ч. 28. з дня 24. марта 1922. в артикулі п. наг.: „Східно-галицька проблема" в уступах а) від слів „Лише у Східній Галичині" аж до „краю", б) від слів „про систематичну" аж до „в тюрмах", в) від слів „котрі проводять" аж до „з Польщі" містить в собі єство злочину з § 65а) к. з. узнав доконану в д. 23. марта 1922 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862. Д. п. д. № 6. ех 1863 а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мкп. — Львів, дня 24. марта 1922.

(Підпис нечиткий).

їх вичислений бльок держав проти Німеччини, яка сьогодня має армію в силі 100.000 мужа, бо хіба Австрія з 30.000, Малярщина з 35.000 та Болгарія вже не входять в рахубу, а Туреччина занята війною в Греції.

Одинокою хіба серіозною мілітарною силою, з якою мав би сей бльок числитися, булаб Росія, яка по обчисленям має мати 40 дивізій піхоти і 20 дивізій кінноти в передвоєнній силі. Такий бувби приблизно фактичний стан мілітарних сил в Европі по війні, яка топиться в довгах, та є доведена до економічної руїни.

Не треба забувати, що згаданий мілітарний бльок европейських держав сидить передовсім по вуха в американських довгах, а надто ізза величезних видатків на військо мусить їх й дальше робити, бо не може вдержати буджетової рівноваги, ані приличного курсу своєї валюти.

І тому американська опінія робить натиск на Европу, щоби вимогти на ній, щоби вона вже раз взялася до роззброєння. Америка була майже певна, що якраз ся справа буде поруч инших одною з важнійших точок ґенуенської конференції. Одначе Франція в Бульонь вимогла усунення з порядку нарад в Ґенуї сеї справи. Судячи отже по голосах американської преси, Америка постановила рівнож і собі витягнути відповідні консеквенції, а ними було те, що вона відтягнулася від участи в тій-же конференції.

2) Та згадана американська нота має бути також, згідно з коментарями преси, адресована й посередно до Льойда-Джорджа, а то тому, що він в Бульонь так легко уступив п. Поанкаре і сам зредукував свою власну проґраму, яку він спершу призначив був для ґенуенської конференції.

Виграна Поанкаре заохочує тепер і инші держави до ставлення зі свого боку ріжних застережень що до програми в Ґенуї, між иншим: малу Антанту, балтійський бльок, а вкінці централні держави, хоча що правда, над ними покищо переходять великі держави Антанти до денного порядку, як напр. над домаганням Польщі щодо респектовання заключених нею договорів.

З обовязку занотуємо також голоси, які подають таку тайну, що згадану американську ноту мали спровокувати круги, зближені до Льойд Джорджа. І коли з одного боку сам Льойд Джордж пішов в Бульонь на уступки Франції, щоби ратувати саму конференцію, то з другого боку його приятелі знов працювали в Америці, щоби ратувати первісну ним поставлену широку проґраму конференції. А думали вони це осягнути тим способом, що Америка зробить відповідний натиск на Францію. Скільки в сім донесенню правди, трудно провірити.

Всеж таки нота Америки є поважне „мементо" не лиш для самої ґенуенської конференції Франції, але також для самої Европи. Бо коли Америка не возьме участи в економічній відбудові Европи, а зокрема не отворить їй своїх кредитів, — то ледви чи Европа прийде скоро до економічної рівноваги. Нота Америки, якою вона відказується від участи в Ґенуї, у своїй дальшій консеквенції вказує також, що не одно ще буде зревідоване з того, що підписано в 1919 р. в Парижі, а що до недавна було ще уважане за: „noli me tangere".

Та мимо сього „мементо", Америка не думає бойкотувати Ґенуї. Вона посилає туди свого обсерватора, відомого п. Вандерліпа. Є се бувший президент „Національ Ціті Банку", а теперішній ініціятор ідеї, щоби при помочі американського золота, створити для европейських держав: Союзний Банк, який мав би право випускати грошеві знаки в ціли відбудови европейських кредитів і валютової системи.

Ще більшу несподіванку зробила Америка другою нотою, з 10. с. м. Вона то в часі нарад міністрів держав Антанти для фінансових справ, що відбувалися від 8. до 11. с. м. в Парижі над німецькими репараціями на рік 1922, через свого представника Бойдена, несподівано, іменем свойого уряду, який — як відомо не ратифікував версайського мирового договору — зголосила домагання включення до репарацій на рік 1922 квоти 966 міліонів німецьких марок в золоті на покриття витрат удержання американської залоги над Реном, почавши від 1. мая 1921.

Француська преса не конче в приязнім тоні, зверненім під адресою американського уряду, підчеркнула вже першого дня звязь тої другої ноти з її попередньою. Голоси німецької преси, коментують сю другу американську ноту в той спосіб, що Америка через свої репараційні домагання хоче з одного боку звести справу німецьких відшкодовань до абсурду, а з другого вколоти Францію за те, що вона спротивилася дискусії над тою справою в Ґенуї.

На основі сих двох американських нот, одно дасться сконстатувати, а саме, що неучасть Америки підкосила чимало престіж ґенуенської конференції. Але є можливість, що Америка тим способом хоче торувати дорогу до слідуючої, нової, але вже необкроєної конференції, — инакше прийдеться Европі пропадати в економічній безодні.

Самаж конференція в справі німецьких репарацій не принесла нічого цікавого. Принято текст договору, який обнимає приняті постанови в тій справі в Кан, з окрема щодо важности договору у Вісбаден та поділу німецьких відшкодовань на цей рік поміж поодинокі скоалізовані держави, які установлено у висоті: 720 міліонів німецьких марок в золоті та 1450 міліонів в натурі. Також признано право Америки до відшкодовань, одначе не склявзульовано їх з певною ратою, що викликало бурю в американськім сенаті. Останні вісти приносять, що Америка домагається скорого виплачення 241 міліонів долярів.

Замітний є хіба проєкт, з яким виступив на тій конференції сер Горн враз з італійським делеґатом Джіяніні. На його думку фінансові домагання коаліції до Німеччини, мають бути поділені на дві части, з котрих лише перша часть має бути виплачена, а друга має служити як резерва для покриття довгів держав коаліції, які вони завинили Америці. Англія булаб готова зі своїх грошевих претенсій до союзних держав зрезиґнувати в користь Німеччини. Та перша часть, яку малаб Німеччина заплатити союзним державам, а яку англійський проєкт обраховує на 70 міліярдів німецьких марок в золоті, повинна бути мобілізована інтернаціональною позичкою. Друга часть мала би бути лиш тоді заплачена Німеччиною, колиб Америка зажадала від союзних держав заплачення довгів, затягнених ними у неї.

Сей плян з огляду на невідоме становище Америки має бути обговорений на новій конференції тихже самих міністрів, з тим, щоб його можна було опісля по думці проєкту піддати дискусії в Ґенуї. Се є одначе покищо проєкт. Чи така нова конференція міністрів фінансів відбудеться, та чи вона сей проєкт прийме, а вкінці чи Америка на нього зголиться, покаже будучність. Слід одначе пригадати, що Франція добула вже згоду у Льойда Джорджа на те, що справа репарацій не може бути дискутована в Ґенуї!

З усього тут сказаного бачимо, що довкола ґенуенської конференції починають збиратися чорні хмари. Відмова Америки, неусталення дефінітивної проґрами конференції, захитане становище її ініціятора Льойд Джорджа, відсутність в її нарадах Поанкаре, а вкінці інтриги деяких держав і т. д. створюють щодо її успіху песимізм...

А тимчасом перед конференційна горячка опанувала Европу на добре. Покінчилася недавно економічна конференція малої Антанти і Польщі в Білгороді, опісля політична конференція балтійських держав у Варшаві. В Штокгольмі знов відбулася 18. с. м. конференція невтральних держав, а то: скандинавських, Еспанії, Голяндії і Швайцарії, а і Совіти роздумують над скликанням передконференції в Москві. Знов 19. с. м. у Льондоні зібралася вже давно постановлена і очікувана передконференція економічних експертів держав Антанти, яка передовсім занялася економічно фінансовою стороною російського питання.

Італійське правительство, якому доручено переведення конференції в Ґенуї, робить горячкові приготовання, щоби таки 10. квітня с. р. конференція могла розпочати свої наради. Ґенеральний секретаріят вже від кількох днів урядує на місці, в Ґенуї, та старається конкретно сформулувати програму конференції, яка малаб: 1) знайти способи, що мають послужити до переведення відомих постанов, принятих Найвищою Радою в Кан, 2) ствoрити тріві підстави, на яких має бути побудований загально-европейський мир; 3) положити основні умови для привернення взаїмного довіря між поодинокими краями, не оглядаючись на мирові договори; 4) вирішити фінансові справи, а саме; справу грошевого обігу, справи центральних і емісійних банків, державних фінансів, з огляду на відбудову; — курси і організацію публичного та приватного кредиту; 5) справи господарського та торговельного характеру, а саме: полекші та ґарантії для експорту й імпорту, законодатні і юридичні ґарантії для поновного навязання торговельних зносин, охорони індустрійної, мистецької та літературної приватної власности, допущення чужинців до участи в торговлі, технічної допомоги для відбудови індустрії і комунікації.

ИОГАН ҐОТЛІБ ФІХТЕ.

24)

Промови до німецького народу.

Переклав **М. ЄВШАН.**

(Продовження.)

Ясний йому змисловий образ робить для нього вповні зрозумілим відношення понятої думки до духового предмету, бо вияснення того відношення він знаходить в другім, безпосередно живім відношенню до свого змислового „предмету". Таким чином те нове означення, доповнене всею новою ясністю, якої набирає завдяки тому поширеному уживанню знаків, само змислове пізнання знаходить свій вислів в мові; а можливе будуче надзмислове пізнання означується відповідно до відношення довмислового та надзмислового пізнання взагалі, яке знайшло свій вислів в цілій мові; і так воно безперервно йде далі; і таким чином безпосередна якість та зрозумілість змислових образів ніколи не уривається, і удержується постійно. Далі тому, що мова є висловом не самоволі, а виявляється як безпосередна природна сила розумного життя, то образована після того закона мова має також силу безпосередно вливати на життя та будити його. Подібно як вражають чоловіка безпосередно бачені предмети, так само мусять вражати слова такої мови того, що її розуміє, бо й вони є предметами, а не самовільною роботою передовсім в змисловому світі. Не инакше одначе в надзмисловому. Бо, хоч відносно останнього постійну безперервність спостерігання природи перериває свобідна застанова та роздумування, і тут являється рівночасно необразовий Бог, то все таки мова, називаючи щось, дає зараз-же тій необразовости знов постійний звязок з образом; і таким чином і з того погляду постійний розвій мови, що з початку є висловом природних звуків, стається безперервним, і в самому процесі називання не має ніякої самоволі. І тому і надзмислова частина так постійно розвиваної мови не може втратити своєї животворної сили над тим, хто лише духовим способом реаґує на неї. Слова такої мови є у всіх її частях життям і творять життя. — Колиж приймемо і відносно розвою мови для надзмислового світа, що нарід тої мови жив в безперестанних взаєминах, і що те, що хтось подумав і сказав дійшло скоро до всіх, то те, що досі було загально сказано, має свою вагу для всіх, що говорять тою мовою. Для всіх, що лише хочуть думати, змисловий образ, висловлений в мові є ясним; для всіх, що дійсно думають він є живим та будить їх життя.

Так, думаю, мається справа з мовою, що розвивалася від першого звука, виявленого тим народом безперестанно посеред дійсного громадського життя того народа, і до котрої ніколи не увійшов складник, який не висловлював би справді пережитої думки того народа, і думки, що не була би всесторонно звязана з усіми иншими думками тогож народа. Нехай до матірної мови народу тої мови прилучиться ще раз стільки поодиноких народів иншого племени та иншої мови; то коли їм тільки не дасться змоги з круга їх понять піднятися до того становища, яке стало основою дальшого розвою мови, вони будуть німі посеред громади та без впливу на мову так довго, поки самі не увійдуть в круг думок матірного народу, і таким чином не вони образують мову, а мова образує їх.

Одначе зовсім щось противне від всього до тепер сказаного виявиться тоді, коли нарід покидаючи свою власну мову приймає чужу, для надзмислового означування вже дуже образовану; і власне не так, аби піддався зовсім свобідно впливам тої чужої мови і обмежувався на тім, аби не говорити так довго, поки не увійде в круг понять тої чужої мови; а так, що накидує свій власний круг понять мові, і вона, починаючи від того стану, в якому він її застав, мусить розвиватися далі в тім крузі понять. Що до змислової части мови останеться вправді та подія без наслідків. Діти кождого народа мусять і без того вчитися тої части мови так, неначе би назви були довільними, аби таким чином наздігнати тут весь дотеперішній розвій мови націй; але кожда назва в тім змисловім крузі може бути вповні вияснена при помочі безпосередного погляду або дотику названого предмету. Що найбільше могло би се мати такий наслідок, що мужі першого покоління такого народу, який міняє свою мову, були би примушені вернути знов до дитячих літ; при наслідниках одначе і в будучих поколіннях вертає знов все до старого порядку.

(Продовження буде.)

Велика Україна.

Голод в Катеринославщині.

На Катеринославщині доросло му населенню зовсім не допомогають. Кількість виснажених голодом зростає з кождим днем. Місто відкриває шпиталь на 60 ліжок для дуже виснажених і їдальню на 100 чоловік, але ці мізерні заходи не можуть задовольнити і малої частини. Наплив дітей в місто величезний. 31-го лютого знято з державного постачання по їдальнях народ. освіти 3500 дітей.

Голодні, шукаючи хліба біжать в більш урожайні місцевости. Так у Велико-Бобринській волости сумського повіту зареєстровано 139 родин, 644 їдунів з голодних губерній.

Їдять жолудь, жемериння, ріжні сурогати. Через голод поширюються хороби. Анальогічне явище спостерігається у Верхнє-Сироватській, Нижнє-Сироватській, Чернетгентській волостях. Прибуття біженців у місто на повіті продовжується.

„Єдиний вихід“ для російської інтелігенції.

У Харкові на „диспуті“ з приводу „Смени Вех“ комуніст Рожіцін між иншим сказав: „Сменовеховцы“ вносять дезорганізацію в табор еміграції, закінчують її розклад. Тепер російській інтелігенції залишається єдиний вихід: поминувши всі посередні ступні переступити і через „сменовеховцев“ і йти просто в лави комуністичної партії“.

Більшевицькі методи.

Більшевицьким урядом призначено ректором Медичної академії у Київі бувшого голову губ. від. Народ. освіти А. М. Левицького, а ректором київського Політехнічного інституту — Богрова.

Розграблюють музеї.

По постанові Всеросійського Виконкома мають бути сконфісковані на „користь голодуючих“ не тільки коштовні річи церков, але також музеїв. („Вісти“ ч. 376).

Справа партії с.-р.-ів.

В київських „Вістях“ з дня 2. бер. уміщено слід. комунікат:

Соціялісти — революціонери — вороги Радянського Уряду. Повідомлення державного політичного управління про контр революційну й терористичну діяльність партії соц.-революціонерів. В розпорядженню держ. політ. управлення зараз мається низка важливих і цінних матеріялів, які стверджують вже не нові відомости про терористичну й бойову діяльність партії есерів в роки горожанської війни.

Установлення митових оплат.

По наказу з Москви скасовано на Україні монополію на сіль і замість цього встановлено акциз в розмірі пів довоєнного карбованця з пуда.

„Наказ“ виборців.

У київ. „Вістях“ з дня 4. бер опубліковано „наказ виборців своїм депутатам до сільських рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів Київщини“. Наказ підписано Київ. губ. комітетом комун. партії (большевиків) України.

Курс довоєнного карбованця.

Офіціяльно об'явлено, шо курс довоєнного карбованця з 1 го березня встановлено в 200.000 радянських карбованців.

Інформації львівського „Впереду“.

Харк. „Вісти“ з дня 7. берез. під заголовком „Біла гвардія готується. Румунія та Петлюрівці“ подає інформації про румунсько-петлюрівську небезпеку за львівським „Вперед ом“.

Безвиглядність життя в Одесі.

Одеса 3. III. У звязку з часовою знижкою в доставі палива два дні не йшла вода, стала праця електр. стації та трамваю. Не вийшли часописи. Погоріло богато великих будинків у місті. Згорів весь дім дитячого інтернату, що на Військовому Ізвозі. На соборній площі згорів будинок Понудова, що виходив на 4 квартали та в якому містилося декілька секцій комунвідділу, військовий кооператив, багато инших установ та десятки приватних помешкань. З причини відсутности води пожарники були безсилі припинити вогонь. Цілком погоріли торговельний підвідділ, житновий підвідділ, Управління нерухомим майном, відділ кладовищ та пожежний підвідділ, а також кооператив та роспределитель дивізії. (Харк. „Вісти“ з дня 7. берез.)

Комуністичний університет.

Вища партійна школа в Харкові перемінена на українсько комуністичний університет. (Рпр.)

Виключили Бутенка й Остряницю.

Українське товариство „Вільне Козацтво“ виключило зі свойого складу бувшого гетманського міністра залізниць Бутенка та б. гетманського адютанта Полтавця-Остряницю. (Рпр.)

Англія і сов. україна.

Англійський уряд згодився на організацію торговельної місії сов. України в Царгороді. (Рпр.)

Шевченківські свята.

Великий концерт у Львові.

Святочні Шевченківські концерти у Львові вважаються per fas et nefas „найвеличавійшими“ концертами сезону. Можна в тім бачити несамостійність і слабість нашого музичного життя, — та годі, треба з тою традицією числитися і віддати їй належній довг. І сьогорічний Шевченківський концерт мав деякі прикмети величавости. Його устроєно заходом всіх музичних товариств та до участи упрошено що найкращі наші сили, а навіть вдалося позискати для виступу нашу оперову співачку европейської міри п. Анну Крушельницьку, яка по кількалітнім турнії в Італії недавно опинилася у Львові.

Та якраз тому справді тяжко, дуже тяжко музикальному рецензентови підтягнути музично-артистичний бік концерту під одну міру та один кут погляду. Тому треба брати поодинокі точки концерту виключно самі про себе. Очевидно, на чоло концерту висунулася точка п. Анни Крушельницької, а опісля сольоспів п. Орленка та фортепянове тріо Дворжака, виконане пп. Е. Перфецьким, А. Вольфсталем і А. Рудницьким.

Після десяти літ неприсутности явилася п. А. Крушельницька вперве на концертовій естраді із чотирма ріжного стилю піснями та з місця взяла публику зараз першимиількома тонами свого глибокого голосу, який нічого не втратив із свого шовкового тимбру, а навіть замітно вирівнався і витончився в нюансах. Се зрозумів відразу кождий сяк-так музикальний чоловік, а саме, що має перед собою типову італійську артистку bel-canto, як прикметами голосу, так і школи. В інтерпретації співаних пісень артистка виявила цілу скалю нюансів від солодкого розпливного pp. аж до драматичної сили і виразу, від мягкої кольоратури до словної експресії. Се проявилося найкраше у доданім на bis „Як би мені, мамо, намисто“. Велика шкода, що на концерті ми не могли почути ніякої італійської оперної арії. До речі требаб згадати, що музичні рецензії італійських журналів з воєнних літ в суперлятивних похвалах прямо ентузіястично висловлюються не тільки про голос і спів артистки, але також і про її гру, і то не лиш в таких операх, як Травята, але і у Ваґнерівських, як Валькірія. На всякий спосіб, витаючи щиро нашу співачку „на нашій, не своїй землі“, можемо покищо тільки гордитися нею. Крайна пора булаб уже поставити нашу оперу на такому рівені, щоби співачка такої міри без ризика для себе могла в ній появитися.

П. Орленко, хоч дещо недиспонований, то й тим разом виявив всі гарні прикмети свого голосу і вмілість добути з пісні все, що треба, а навіть надати їй деколи нове обличчя.

Тріо Дворжака (річ доволі трудна і екзотична, як змістом, так і формою) може робити враження тільки при технічно ідеальнім і дуже свобіднім, пікантнім опрацьованню. Концертанти виконали це тріо, очевидно, бездоганно що до фактури, але тому, хто чув його ще з других рук, чогось то хибувало, — чи то потрібного більшого контрастування, більшої легкости і змінчивости темпа, чи то більше пікантної ритміки чеського koleč-ka. До тогож і фортепян своїм страховитим тоном ніяк не надавався до трія.

На останньому місці приходиться згадати про „сполучені хори Бояна і Бандуриста“. Мужеський хор виконав проспіваного на всі лади „Косаря“ під енергійною батутою п. Орленка, з малими винятками поправно, подекуди навіть гарно, з відчуттям. Всеж таки замітно було, що голосовий звук доволі великого числом хору ще не злився і не достроївся до себе як слід, що буде задачею дальшої систематичної праці дірігента.

Найслабше виявили себе мішані хори під батутою. п. А. Рудницького. У відомій кантаті Стеценка („Шевченкові“) неможливо разили

В. ДИКАНСЬКИЙ.

З „ТОГО БОКУ“.

(З дорожніх спомину).

Кощавий і жовтий, мов пергамент, з обмороженими пальцями, з хоробливо блискучими очима, алеж повний щастям, що перескочив з „того боку“, — він оповідав...

...А як стало вже не сила терпіти далі, то й вирішив я тікати на село. Булиж там і друзі, й приятелі. Звісно, тікати треба в ночі, алеж смерком вже вийти на вулицю не можна. Ото ж ще за дня подався я в ярй, туди за Лавру, де навколо позаростало густими кущами. А як полоночіло зовсім, поповз до берега. Понад Дніпром, кущами верболозу, прокрадася я, мов злодій, у низ, маючи надію якимсь дивом перебратися на Полтавський беріг.

Ніч була тепла й темна, бо-ж я вважав на те, щоб місяця не було на небі. Тепер, брате, боїмось ми світла та й поети наші не дуже то оспівують місяченька, бо для богатьох він найгірший зрадник...

Пройшов я так верстов в чотири, щасливо. І уяви-ж собі, що бачу я в кущах?! — Човен!.. Така маленька душогубка. Порожная, ціла і суха, й весло — на днищі. Таке дебеле, дубове наче...

Дивився я, дививсь, — ніде нікого. Чи то пачкар якийсь прибув з лівого боку до Київа, чи може й власника того човна уже нема й живого?... Не було часу міркувати довго. Ото-ж уліз я в той чужий човен, і думки не було, що-то — чуже добро... Ну що-ж це є? — Звичайна крадіж, а я — звичайний собі злодій!...

— Так, промовив я. — Страшні часи...

— Страшні, то — правда. Алеж, брате, на тім не стало. Слухай далі.

Виплив я на середину, — ти ж знаєш: я веслую добре! — й нечутно все горнув уперед. Промайнув миттю Жуків Острів, вже й Злодіївка за мною. Чи-ж устигну обійти до рана Трипілля? Там же — залога, військо... Та надто був я виснажений і пізно вийшов із ярів, ото-ж і бачу, що не встигну. Бо, як почало вже на сході зеленитись, то віднуваю я, що до Трипілля буде пять, а може й сім верстов.. Почав я керувати до лівого берега, а там, немов навмисне, беріг чистий: а-ні лозинки, ні куща. Кинути човна й самому тікать пішки? — Шкода й небезпека більша. Нема иншої ради, як вертати до правого... А світла прибуває, нема часу чогось шукати. Отож я й повернув та й подався під самий беріг, бо там така мілина, мов острівець. Та ще й вся густо поросла червоною шелюжиною, неначе щітка на воді, перекинена до гори щетиною. А на шелюзі ще досить золотих листочків.

Затяг човен я на пісок, нагріб з боків на облавки, а зверху накидав купу шолюжини. Тоді заліз під спід, щоб виспатися за день, а на — ніч що — сили гнати далі. Зїв останній шматок хліба, тільки й лишилася шкуринка з сала. Та було ще в мене з десяток груш-гниличок, що назбірав я по ярах, як чекав вечора у Київі. Ними й збірався живитись, поки не допливу до мети.

Підкрепився трохи, простягся, росправив руки. Мягко так на лозі, мов на перині!.. А крізь червоне мережево пруття зелено-рожеве небо виглядає, десь пташка малісенька так лагідно цвірінькає, і хвилька плеще ніжно так на беріг... Боже, Боже!.. Рай... Повіриш? — Рай справжній, не той, що ви тут у лапках пишете тепер про Україну. Аж покотилися мені сльози з очей, теплі такі. весняні, безжурні... Не дивуйся: ми там, брате, часто плачемо справжніми, гіркими...

Потім блиснула думка: а що, як в цім раю зловлять та застрелять?... А друга вже наздоганяє першу: То й чорт його бери, — принаймні не в місті, не на брудному бруку, не під муром!... І всеж таки нехай хоч перед смертю, а знов заживу я тихої радости, не як той загнаний звір, що ним почував себе вже зряду аж два роки...

І мрію так. Дарма, що втомлений, як віл по плузі, а заснути від радости не можу. Очевидно, нерви попустили..

Та от зненацька чую: щось там на березі бурмоче. Вистромив я голову, вдивляюся й поміж лозою бачу: стара, стара, як смерть сама, якась бабуся. Чисто така, як по дитячих казках відьом малюють: чи їй вісімдесять, чи може вже і сто минуло — не вгадаєш. А обшарпана така, неначе хтось її обвішав ріжнобарвною брудною лапшею. Умостилася вона на корчі під густими терновими кущами, помолилася в той бік, де святий наш Київ, зняла з плечей клунок. Відтіль витягла окраєць хліба, якесь горнятко, мабуть з лоєм, цибулину. Відкраяла скибочку, тонісінку як бляха, помастила обережно, пальці обли-

повільні та одноманітні темпа (особливож на початку і в кінцевій фудзі, які навіть виспівання форсовного закінчення у сопранах і тенорах робили прямо неможливим). Ще слабше було виконання „Хустини“. Се твір із моментами майже геніяльної інспірації, хоч нерівний і невидержаний до кінця. — вимагає вельми тонкого і обережного, а при тім свобідного трактовання. У виконанню „Бояна“ він вийшов не тільки вяло і безвиразово, без всякого нюансовання динаміки і темпа, а з багатьома прогріхами в суті річи, чудними, льогічно неумотивованими, естетично нефортунними інноваціями у фразованню. Нпр. ніяк не можна зрозуміти, з якою метою розширено вдвоє фразу „не помогло“, або до чого мали служити такі манірні цезури між словами: чумак — з дороги, або — дівчина дитина. За винятком сопранового соля, відспіваного справді гарно п. І. Рожанковською (оп. співак п. Гаєк сольову партію тенора, очевидно, не вспів вистудіювати як слід) — вся „Хустина“ була одним великим „непорозумінням“, якого львівський „Боян“ чейже повинен і міг був уникнути.

Промову на цьому концерті виголосив д-р В. Щурат. *Д. С.*

Концерт Придніпрянців.

Заходом львівської групи виселенців з Придніпрянщини уладжено в салі Лисенка у Львові дня 15. марта ц. р. святочний концерт, на який зложився реферат проф. Білецького про творчість Шевченка та вокально декляматорська частина. Свято почалося відспіванням „Заповіту“. Гарними були продукції бандуриста Щербини. Бурею оплесків нагороджено декламацію дир. О. Загарова. П. Гребінецька відспівала кілька пісень при власному акомпаніяменті. Артист Бесарабов був примушений публикою до наддатків. Свято закінчено відспіванням гимну „Ще не вмерла“.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Кравого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Антантський диктат для Німеччини.

Коаліційна комісія для німецьких воєнних відшкодовань видала дня 21. ц. м. в Парижи своє рішення в справі нового пляну для німецьких сплат і означила умови, під якими ті сплати допускаються. В оф'ціяльнім донесенню про це рішення установлено такі точки:

Комісія рішила змінити умови сплати, означені льондонським ультіматом дня 5. мая 1921 р. Доси Німеччина заплатила 281,948.920 марок золотом, лишається ще до заплати 438,051.079 марок золотом. Сплата дальших рат унормована так, що дня 15. квітня має бути заплачених 18,015.079 марок, опісля 15. мая, 15. червня, 15. липня, 15. серпня, 15. вересня і 15. жовтня припадає до заплати по 50 міліонів, а 15. падолиста і 15. грудня по 60 міліонів.

В загалі в 1922 р. Німеччина має заплатити 720 міліонів золотих марок готівкою і 1.400 міліонів марок ріжними товарами. З товарової заплати 950 міліонів марок припадає Франції, решта союзним державам. Для решти відшкодовання комісія допустила проволоку сплати (два міліярди золотом і 26 прц. оплат від вивозу).

Комісія установила гарантії та умови мораторії, яка уділяється лиш тимчасово до виповнення Німеччиною признаних умов. Якщо ті умови не будуть виповнені, зачнуть обовязувати льондонські умови сплати.

Умови, на котрих дано Німеччині проволоку, зводяться до того: Всі зарядження, згадані в ноті німецького правительства з 28. січня ц. р., мають бути виповнені в означенім реченци. Нові податки, зазначені в програмі з 28. січня ц. р., мають бути ухвалені до 30. квітня ц. р. Німецький уряд має сейчас виладити проект введення нових податків, щоби протягом років 1922 і 1923 можна було осягнути доходи на суму не менше 60 міліярдів марок. Цей податок має бути введений до 31. мая ц. р. і обезпечити осягнення до 31. грудня ц. р. 40 міліярдів нових доходів.

Ухвала репараційної комісії домагається дальше зменшення видатків в німецькім буджеті. В квітни ц. р. має наступити ревізія видатків, по конець квітня має бути предложений проект німецької внутрішньої позички, а крім тогож начеркнути умови позички заграничної. Треба спинити відплив німецьких капіталів за границю і завести строгу контролю заграничних девіз. Вкінци німецький уряд мав постаратися о поворот капіталів, які вже відплинули за границю, та оголосити по конець мая ц. р. господарку і фінансову статистику.

Цей новий диктат Антанти викликав у Німеччині велике обурення, бо місто сподіваних полекш наложено на німецький нарід ще більші тягарі. Німецька преса заявляє однодушно, що домагання т. зв. репараційної комісії нездійснимі. Вже дотеперішні податкові закони мають дати 97 міліярдів марок річно. До того приходить 70 міліярдів з примусової позички. Видобути тепер з німецького народу, як хоче Антанта, ще нових 60 міліярдів уважають в Німеччині абсолютною неможливістю. Німецькому урядови — пише „Berl. Tageblatt“ — не лишається нішо инше тільки заявити Союзникам, що ми на тій дорозі не можемо їм підчинитися, бо вона веде нас неминучо в пропасть, викликуючи дальше замішання у світовій господарці“.

Вся німецька преса стверджує, що нова нота репараційної комісії є новим ультіматом з загрозою примусових середників. Якщо подиктовані умови не будуть сповнені, відпадає „мораторія“ і зачинають обовязувати умови наложені льондонським ультіматом, то значить, Німеччина мусить заплатити яких тисяч міліонів марок в золоті більше. Німеччину ставиться перед вибором, або приняти нові умови, або виконати давний льондонський диктат.

В офіціяльних кругах переважає думка шукати звязку з представниками Антанти і пробувати дальших торгів, може якось удасться злекшити консеквенції програної війни.

Орієнтальна конференція.

В Парижи розпочалася дня 22. ц. м. орієнтальна конференція, в якій беруть участь міністри заграничних справ Англії, Франції і Італії. Предметом конференції будуть такі справи: 1. Грецько-турецька війна і ревізія севрського трактату. 2. Ангорський договір і французько-англійське порозуміння. 3. Справа Вірменії. 4. Порозуміння союзників в справах Середземного моря.

На першім засіданню конференції рішено припинити війну між Грецією і Туречиною і вислано до урядів обох воюючих держав поклик до завішення оружя, ставлячи відомі умови (гляди вчерашнє число „Гр. В.“).

Крім того поручено військовим експертам під проводом Фоша уложити плян мирної евакуації Малої Азії.

Покищо вигляди на заключення перемиря дуже малі, бо Кемалісти ледви чи згодяться на подиктовані умови. Делеґат анґорського уряду Юсуф Кемаль-бей образився, що міністри звернулися зі своїми умовами перемиря до урядів а не до него, і виїхав з Парижа. Він заявив, що анґорський уряд не піде на перемиря, хиба що Греки покинуть Малу Азію.

Дальша нарада займалася справою охорони національних меншостий в Азії та Европі. Союз народів, до якого Туреччина буде принята з хвилею, коли прийме мирові умови, буде співділати в примінению рішень, що тепер западуть. Конференція застановляється також над справою Вірменії.

Польські „народові організації“.

В суботу, дня 25. ц. м. відбувся у Львові, в ратушевій сали з'їзд польських народових організацій при участи 39 делеґатів з ріжних місцевостий Східної Галичини. Зїзд мав характер строго довірочний і вступ до салі був можливий лише за окремою леґітимацією, бо наради оберталися довкола відношення Поляків до української автохтонної людности Сх. Галичини.

Зїзд відкрив відомий наш приятель д-р Станіслав Ґломбінський, вказуючи на ваґу хвилі, коли рішається доля цеї „польської дільниці“. Генуенської конференції Полякам нема чого страхатися, бо приналежність східної „Малопольскі“ вирішена вже рижським мировим трактатом і сьогодня ніяка сила не годна відорвати її від польської держави. Всеж таки з огляду на трівожні воєнні чутки, ширені з Росії і Німеччини, польська народова організація мусить „чуваць“ і бути на всьо приготована.

Наступив звіт віцепрезеса „Związku wsch. Małopolski“, д-ра Марцеля Пружинського, з якого довідуємося, що думка утворення цего союза повстала осінню 1918 р., перед розпадом Австрії. Тому що Ліквідаційна Комісія сиділа в Кракові, орґанізації народові на Сході готовилися захопити владу у свої руки і в тій ціли скликали на день 3. падолиста 1918 р. зїзд до Львова. Однак розпад Австрії наступив скорше, чим того надіялися, владу захопили Українці і народові орґанізації пішли в підземелля. З усуненням української „інвазії“ народові орґанізації не перестали бути актуальними, вони поширилися, утворено їх „Związek“ на Сх. Галичину і нині він числить 49 повітових орґанізацій, 23 експозитур (головно в осередках судових повітів) і 6 районових (dzielnicowych) орґанізацій у Львові. Нема тих орґанізацій лише в добромильськім повіті. Перший зїзд делеґатів відбувся в лютім 1921 р., а отсе відбувається зїзд другий, до якого прикладається великі надії з огляду на теперішні відносини, національно-політичні, віроісповідні, культурні та економічні. Уважати треба пильно на всякі спроби (zakusy) відорвання цеї землі від польської держави. Хоч положення поважне, але не небезпечне. Не грізні Полякам ворожі заходи Жидів, роблені в західних державах для захитання своєї звязи з Польщею, тим більше не грізні всі українські зусилля, почавши від їх заграничної диплом

вала, з цибулі тільки одну жовту лушпинку зідрала, почала жувати... У мене, брате, слина потекла, а в животі, то наче все перевернулось...

Та не вгризла вона й половини, коли позад кущів виткнулася чоловіча голова. Обросла, хижа. І бачу я: починає той до старої обережно, нечутно підкрадатись, з поза плечей так стелиться, мов пантера вигинається. А стара їсть, нічого не передчуває. І чую як в мені самому вже кров закіпає й туман очі заступає. Коли це, як плигоне той на стару!

— Что делаєш тут бабка? — як не гукне до неї.

Стара аж решту хліба мало не впустила, але-ж ні! — таки не впустила, тільки мерщій до рота! Мовчить, квапиться розкувати беззубими щелепами.

— Давай мнє хлєба! — сичить той, червоноармеєць. Та в лайку.

І що ж ти собі гадаєш, мій друже?

Випросталась бабуся та голосно так:

— Не діждеш ти, каже, бісів сину, щоб я кацапови хоч кришечку дала!... І так ви, харцизяки, обїли всю нашу Україну!...

Згадки тільки: це говорить проста селянська, столітна баба в хвилину смертельної небезпеки!...

А потім вхопила вона свій клунок та що-сили шубовсть у воду!...

Москаль до неї, та за горло, звалив на землю, по кишенях нишпорить.

Стратив я ввесь розум. Вхопив своє важке весло й стрибнув на беріг...

І от, послухай, що зробив я — „учена криса“, як ви мені завжди казали! Я так вимахнув отим веслом, що бачив тільки потім, як кацапська голова неначе відчинилась. Немов була вона на завісочці, як в тих цукерницях та маслянках черепяних, що їх продавали колись по ярмарках... Так і тут віднинулась, мов на завісці, ота жива ще голова, а з відчиненої шиї цівками дзюрчала червона кров...

Москаль тільки захарчав і полетів у терни. А я вхопив його за ноги й перекинув в глибінь.

Баба лежала й молилась. Тоді, не бачучи ще нічого навколо, я скочив у воду, пригнав веслом той клунок, бо він не встиг намокнути й втопитись. Лише тоді я розглянувся довкола. Сонце ще не вийшло на обрій, тільки рожеві проміння золотили небо, таке веселе, спокійне, безжурне... Скрізь — тиша, ніде, ні близько, ні далеко — жадної людини...

— Нате, бабусю, та тікайте з відси, — сказав я, — віддаючи старій мокрий клунок.

— То ти — наш?... — зраділа вона. — Візьми собі, синку; тиж, мабуть, теж голодний... Нехай тобі Бог заплатить...

Я відмовлявся, та баба все таки дала мені отой окраєць, з яким я й подався в кущі. Правда, я ще вернувся раз на беріг. Бачиш, тікати в день човном булоб безумством. Я мусів лишитися тут аж до ночі, бож кому прийшлоб на думку, хочаб він і побачив трупа, що вбивець сидить в десятьох кроках біля нього?... Я тільки виліз та позагрібав на піску кров і приламав терни над забитим. А в ночі, що було сили я гнав свого човна все далі й далі... Аж за Переяславом я пристав до Полтавського берега, продав якомусь дядькови краденого човна і опинився на селі. Там і ховався я ще рік... А далі не стало сили вдержатися й на селі — і ось я — тут...

матії і від їх війська в Чехах, а скінчивши на їх „актах саботажу і анархії в краю“. Народова організація мусить довести до того, щоб Українці і Жиди сповняли всі свої обовязки супроти польської держави, щоб міністерство заграничних справ не держало дальше в завішенню наказ військового побору Українців і Жидів, але сейчас дало його виконати.

Ми знаємо, — говорив д р Прушиньскі — про істнування тайного українського університету у Львові і нашою задачию є — перенести його як найскорше до Станіславова. Львів мусить бути польським містом. Чужий елемент мусить бути з нього усунений (wyrugowany), супроти Українців і Жидів польське громадянство мусить перевести безпощадний бойкот на кождім полі, на кождім кроці! Міська електрівня у Львові є „zaruszczona“; треба тому енергічно зарадити, треба її очистити. Не забуваймо на важну ролю школи. Скрізь, де є школа українська, мусить повстати також польська школа, щоби паралїжувати насаджування українського духа. Та найважнійшим завданням польської організації народової це витворювання польонофільської партії серед Українців. Доси зроблено в тім напрямі замало, не треба жахатись перед ніякими засобами, коштами і жертвами. Союзників треба шукати не тільки серед Українців, але й мссквофілів. Тут зроблено вже добрий початок. Група „старорусинів“, що гуртується тепер в переданій їм Ставропігії, держить з Польщею... Треба їм помочи розростися по краю!

Такий був зміст промови справоздавця д ра Прушиньского. Опісля вибрано чотири комісії: а) органїзаційну, б) внескову, в) для справ Сх. Малопольскі і г) аграрну. Всі ті комісії радили в окремих комнатах ратуша, рано і пополудни. Порішено поширити і скріпити народові організації, втягаючи до них всіх Поляків на східних „кресах“; оживити плянову парцеляцію і кольонізацію тих „кресів“, не допускаючи ні пяди землі до непольських рук; поборювати проекти територіяльної автономії для Східної Галичини і впливати з цілою силою на варшавський уряд в напрямі збереження і поширення польського „стачу посідання“.

На зїзді порушено також справу метрик і виданих в тій справі адміністраційних заряджень. Про кождий випадок відмовлення українським парохом видання метрик, потрібних чи то до зміни обряду, чи до військового побору, належить повідомити також народові організації, а вони зарядять вже всьо, чого вимагають інтере и польського народу і польської держави.

Росія і Ґенуенська конференція.

Недавно висказався Крамарж про Ґеную і Росію таким робом.

Головною справою Ґен. конференції являється Росія тому, що по думці всіх неспокій на континенті в Англії повстає через те, що Росія не бере участи в економічнім життю Европи. Попри це забувається, що европейську крізу підсичує ще й внутрішня економічна кріза у всіх державах, а кріза та є наслідком тихого більшевизму.

Лише наївні вірять, що Росії можна помогти, поки в ній жиють більшевики. Голод в Росії не через посуху і бльокаду, але через знищення господарства, не через сонце а через Леніна.

Далі говорить Крамарж про відємні наслідки й згіршення Европи по причині запрошення більшевиків до круга цивілізованих народів та обвиновачує більшевиків, що вони запродалися Німцям і знищивши фронт 1917 р. продовжили війну о цілий рік та спричинили втрати Англії й Франції.

Коли би навіть прийшло до умови, що одні держави не сміють мішатися в справи других, то Росія умови не додержить, бо не перестане вести агітацію. Від чогож в Росії III. інтернаціонал, який все зробить за большевицькі гроші?

Далі Крамарж каже, що Чехи повинні любити й попирати всіх Росіян, крім більшевиків, бо вони нищать Росію. За царської влади були там люде, які справді стреміли до освободження всіх Славян — тепер таких немає.

Вкінці Крамарж запротестував проти запрошення „катів“ до товариства культурних людей в Ґенуї та висловив надію в світлу будучність Славянської Росії і всіх Славян.

Совітська Росія.

Гонїнь паперових грошей.

„Известия“ подають, що від 1914 р. до 31. грудня 1921 р. скількість паперових грошей, які находяться в обороті, збільшилася 107.702 разів і виносить тепер 17,593.600 мілїонів рублів. (Руспр.)

До процесу соція істів-революціонерів.

Число арештованих с.-р. перевисшує вже сотню. Нові арешти переводиться. Всіх арештованих обвинувачують в активній боротьбі з істнуючим в Росії державним ладом, в орґанізуванню в минулому терористичних актів на видних членів уряду, між иншим на Леніна і Троцького, в убивстві комісарів Володарського і Уріцького. Більшости арештованих загрожує кара смерти. Процес с.-р. став причиною до нового тертя між більшевицькими головачами. Троцький, Бухарін, взагалі ліві комуністи домагаються дальших арештів і негайного процесу, вказуючи, що на заходи всяких заграничних орґанізацій не треба звертати уваги. Зновуж Чічерін і Ленін уважають, що теперішня хвиля є для процесу крайно невигідна і викличе за границею небажане враження.

Дипльомати дезертирують.

Було багато случаїв, що дипльомати, вислані з Росії за границю, не вертали більше у червону вітчину. Супроти того видав Чічерін циркуляр, яким постановляє, що за таку дезерцію будуть покарані жінки, діти і кревні дезертира.

Холера.

Николаївський губісполком заборонив впускати в губернію утікачів з Єлисаветгорода, де розвивається епідемія холери.

Повстання на Кавказі.

Утікачі з Батума доносять, що з весною біло зелені повстанці Кубані і Терека почали боротьбу з большевиками. Повстанці понищили мости під Катеринодаром. В єйській области оперує десять повстанчих відділів, яким помагає населення на кождім кроці. В терській области повстанці нападають на поїзди. Також в Азербейджані організують Татари протибольшевицьке повстання, ждучи на підмогу з Ангори. (Рпр.)

Далі мобілізують.

Продовжується мобілізація всіх комуністів в віці до 30 літ. Мобілізованих відсилають на далекий Схід і західну границю. В звязку зі зростаючим голодом і епідеміями росте і неспокій між комуністами. (Рпр.)

Чеські соціялісти в обороні російських ес-ерів.

Чеські соціял демократи звернулися до премієра д-ра Бенеша з домаганням, щоби д-р Бенеш запротестував дипльоматичною дорогою проти наміреного совітами убийства 47 ох ес-ерів, жертв теперішнього большевицького режіму, яких передано вже московському судови. (Руспр.)

Калінін про Ґенуюю і голод.

Голова В. Ц. К. Калінін заявив на засіданню одеської ради міста: Основним домаганням совітської делєгації в Ґенуї буде: признання совітів „de iure“. Умови, які предложать делєгати капіталістам в справі роботи в Росії, дадуть чужому капіталови велику спромогу ділання. Поміч Европи для голодуючих приймає Росія з почуттям власної гідности і як тільки голод притихне, Росія відмовиться від принимання милостині. Петровский сказав, що сов. дипльоматія не дасться спровокувати і війни не буде. Але „білі“ тепер заворушилися і червона армія мусить бачно стерегти границь.

Боротьба з церквою.

В Петрограді утворили большевики комітет боротьби з релігійним „суеверієм і забобоном“. В Мценьску та в Костромі зорганізовано товариства протирелігійної пропаганди. Багато священиків передано судови. Потворено рівнож окремі комісії для перегляду і ліквідації церков. Багато вже зліквідовано. (Рпр.)

Вигляди на врожай.

В Николаївській губернії не достає ще на засів 1,625.000 пудів зерна. Земельний відділ обчислює, що навіть при найкращім урожаю цьогорічний збір покриє заледви 60 прц. запотребовання губернії. — В Ростовщині побоюються, що озимина знищиться через морози при цілковитій відсутности снігу.

Червоний університет і професори.

На петроградськім університеті ввели большевики замісць правничого факультету цикль соціяльних наук; на новоутворенім факультеті викладали звичайні комуністи, які тільки покінчили московський комуністичний університет. Слухачі університету представили по скінченім курсі свої сшитки комісареви освіти; в тих викладах знайдено багато кардинальних похибок, прим., що Рішеліє був міністром, Анна Болейн жінкою Людвика XIV. ітп. З початком нового університетського року цей „факультет“ скасовано. (Руспр.)

Голод.

В Катеринославі поширюється смертність в таборі втікачів з голодуючих околиць так, що трупи ждуть цілими тижнями на погріб. Представник Нансена бачив в Александрові людоїдку з Гуляйполя, яка вбила двох синів і кормила їх мясом прочих дітей. На питання, як смакує людське мясо, відповіла: Не добре, а то їла би ще. — До Одесси втікло за останніх 10 днів около 17 голодуючих з Поволжа. Їх направляють в Київ і Полтаву. (Рпр.)

Польща.

„Прилучення“ Виленщини.

Дня 24. ц. м. відбувся в Варшаві акт „прилучення“ Виленщини до Польщі. Того дня приїхали до Варшави непримирені до цього часу „посли“ Виленщини, які поклали свої підписи під урядовий акт „злуки“. Народові демократи намагалися іще в останньому моменті перепертити свою тезу „злуки без застережень“, але польський уряд, який бодай про людське око був примушений до „автономічних“ клявзуль, не допустив до ухвалення дотичних резолюцій. Підчас відчитання акту льожі закордонних дипльоматів були порожні.

Прочитано резолюції польського уряду, які звучать: „Законодатний сойм приймає до відома ухвалу сойму в Вильні, як зборів представників населення Виленської землі, щоб дати вислів волі населення, яка запала дня 20. лютого 1922 р. в справі державної приналежности Виленської землі; затверджує долучений до нинішної ухвали акт злуки Виленської землі з польською републикою з дня 2. марта 1922 р. та закликає уряд, щоби безпроволочно обняв державну владу в Виленській землі“.

Резолюції ухвалено одноголосно.

Відтак прочитано резолюцію народових демократів, яку принято з додатком слів Вітоса: „згідно з інтересом републики“.

По промовах з того приводу впроваджено до салі нарад виленських „послів“ з великою, очевидно, помпою. З тим моментом увійшло в склад варшавського сойму 20 „послів Виленщини“, які зразу поділилися поміж клюби. Пятьох з них утворило клюб людових рад, пятьох вступило до клюбу польського людового сторонництва, трьох до народового зєдночення, трьох до хадеків, двох до людово-народового звязку, один до Визволення, а один до соціялістичного клюбу.

Чему польська марка паде?

Шкільний інспектор в Кольбушовій дістав від своєї влади приказ закупна пари коней, візка, упряжі, винайму стайні, згодження фірмана та закупна відповідного засобу паші. На це асигновано 450.000 Мк. з тим, що визначення більшої суми наступить на випадок потреби пізнійше. Інспектор, видно якийсь виїмково солідний чоловік, відповів, що визначених грошей не потребує, коней ні візка не купить, бо для урядових поїздок має згодженого фірмана, який за 1000 Мп. денно повезе його куди воля. Вважаючи, що 10 поїздок на місяць вистарчає для полагодження урядових повинностей інспектора, той совісний урядовець вирахував, що наказ його влади не відповідає вимогам хвилі, коли Польща повинна як найбільше щадити, щоби остаточно не збанкротувати. У відповіди на своє льояльно патріотичне становище довідався п. інспектор, що коли не послухає приказу і коней не купить, то до нього приміниться дисціплінарку. Краківський „Час“, який про це доносить, завважує зовсім слушно, що дисциплінарка належиться не інспекторови а тій владі, яка примушує своїх підчинених до марнотравства. Клясичний зразок ославленої польської господарки на нуту: Znaj pana!

Фрагменти лихоліття.

Rada szkolna powiatowa w Horodence

L. 486|22 Horodenka, dnia 22. II 1922.

Okólnik

do wszystkich Zarządów szkuł w powiecie.

W wykonaniu uchwały Rady szkolnej powiatowej z dnia 11 lutego 1922, poleca się wszystim Zarządom szkół by z funduszów Rad szkolnych miejscowych zaopatrzyły swoje szkoły (każdą klasę) w godło Państwa Polskiego, jakiem jest Orzeł biały na polu czerwonem i Portret Naczelnika Państwa. Inspektor Szkolny w czasie wizytacji nauczycieli którzy do niniejszego polecenia nie zastosują się pociągnie do surowej odpowiedzialności. —

Przewodniczący Rady szkolnej pow.

Taras w. r.

Дописи з краю.

Благодать польської влади.

З початком шкільного року засновано в Заболотові курси української приватної школи кружка У. П. Т. в Снятині. Про відкриття цих курсів повідомлено відповідні власти. Вписалося около 50 дітий і розпочалася наука, яка тревала майже до кінця півроку. Та було це терном в оці місцевої Польонії, якої невеликий гурток користується 6-клясовою школою з викладовою мовою польською, між тим коли 530 дітий українських є лишені своєї школи. Місцеві Поляки рішили, що Українці не мають права удержувати власним коштом свою приватну школу, отже постаралися о те, що інспектор на спілку зі старовством замкнув і опечатав цю школу. Голова Кружка У. П. Т. удався до староства з відповідним представленням, однак староста приказав жандармерії опечатати ляком школу, що і зроблено. Колиж голова Кружка явився у него знову, староста почав крутити, що це не залежить від него, а від Кураторії, хотяй на всякі курси мають право давати дозвіл адміністраційні власти.

Так роблять ті, що перед світом голосять, немов українська школа під польською владою розвивається без перешкоди. Додати треба, що той сам інспектор в чисто українських місцевостях, як в Волчківцях і Потічку для кількох родин польських отвирають з уряду польські школи.

Дурійка з драчками.

Староство в Бібрці зажадало від укр.-кат. парохіяльного уряду в Чорнім Острові метрикальних виказів уродженців з 1901 р., а коли цего до тижня не одержало, вислало дня 23, ц. м. комісаря з жандармом, котрі зажадали видати дотичні метрики. Парох відмовив, а тоді згадані панки самі відписали і згідно з письменним наказом староства зажадали зложення до трьох днів в старостві квоти 3.175 мп. як коштів урядування цеї комісії. Проти цеї претенсії внесено рекурс до воєвідства. — По селах стягають взагалі всякі драчки, урядові, неурядові і які хто хоче. Уряд громадський в Чорнім Острові звелів собі заплатити за конскрипцію по 60 мп. від хати, а як хто не дав до двох днів, по 80, дальше по 100, 200 і т. д. Чи знає про цю надпрограмову драчку староство або воєвідство? Обдирають і граблять на всі боки народ, поки його терпець не урветься.

Косів.

Як староста дбає про домашний промисл.

Розписали у нас уже всяку данину — від землі, хати, зарібків, торговлі, промислу, помешкань і від „всякої річи, яка його єсть", а тепер зачали стягати данину від того, чого нема. Всі, в кого є дома який варстат (шевський, столярський), а не має консенсу, дістали на днях зазив явитися у старостві і оправдатися перед закидом, покутного ведення ремесла. Ніхто не міг доказати, щоби варстат його все стояв бездільно, тож всіх „злочинників" засуджено на кари. Ось як дбає наш пан староста про домашний промисл!

ТЕЛЄҐРАМИ.

Німецька делеґація.

Берлін. (ПАТ.) „Берл. Тгт." довідується, що німецька делеґація на конференцію в Генуї разом з помічничим персоналом складатиметься з 80 осіб. З огляду на положення, витворене нотою комісії відшкодовань, сумнівне є, чи канцлер Вірт поїде до Генуї.

Рішення в справі Близького Сходу.

Гановер (ПАТ). З Атен доносять про приняття мирового посередництва Грецією. По донесенням „Таймса" слід сподіватися контрпропозицій анґорського правительства.

Париж (ПАТ). Авас. На вчорашньому засіданню трьох міністрів загр. справ запало оконечне рішення в справі близького Сходу. Згідно з цими предложеннями мається привернути мир між Грецією й Туреччиною. Туреччина має задержати незалежність з Царгородом яко столицею. Задержати також мається авторітет султана яко голови магомедан. Рішення предкладає Греції відшкодовання за заслуги і посвяту, які вона виявила союзним державам. Ухвала предвиджує дальше охорону національних меншостей, евакуацію Малої Азії, усталення границь, демілітаризацію морських проливів, а також поручає Союзови Народів уділення поперття в справі заспокоєння бажань Вірмен. Звільнює вкінци Туреччину від фінансової контролі великодержав, з застереженням охорони інтересів союзників.

Відень (ПАТ). „Матен" пишучи про конференцію міністрів загр. справ доносить, що Смирна одержить спеціяльну міську автономію. Греки мають покинути Малу Азію протягом 4 місяців. Грецька границя в Европі, що йшла у віддалі 30 км. від Царгорода тепер посунеться на захід до Родосто, а кінчитиметься перед Чорним морем. Тому Туреччина граничитиме з Болгарією. В Андріянополи заведено спеціяльну міську управу.

Чічерін про ґенуенську конференцію.

Москва. „Ізвестія" містять інтервю з Чічеріном в справі ґенуенської конференції. Російська делеґація приготована до завзятої боротьбн, яку мусітиме звести в обороні своїх інтересів. Антанта скликує конференцію знатоків у справах, що відносяться до Росії не запрошуючи до неї представників самої Росії. Доходять до нас лише відірвані часописні звіти з цих нарад, але і ми, запримічує Ч., не можемо передчасно відкривати наші карти. Остаточне становище російської делеґації ясне. Делеґація має боронити ненарушимости совітського устрою, суверенні права Росії й економічних прінціпів сов. Росії. Уступка від цих прінціпів загрожувала би істнуванню совітського устрою. Теперішній сов. устрій не перешкоджує нітрохи навязанню економічних взаємин Росії зі Заходом; ці взаємини є конечні для відбудови Росії і для навязання правильного товарообміну зі Заходом. Першим етапом у ділі відбудови Росії повинно бути уздоровлення економічних відносин Росії і відбудова хліборобства за посередництвом достави Росії насіння і хліборобських машин.

Конґрес Східних народів.

Рим (ПАТ). ВКБ. Народні Збори Анґори заявилися за скликанням конгресу всіх Східних народів на май ц. р. до Москви.

РІЖНІ ВІСТИ.

Мілюков і Авксентієв у Відні.

На основі звісток з українських кругів мають приїхати на днях до Відня Мілюков і Авксентієв. (Русспр.).

Російсько-польський союз?

Праві українські кола у Відн характеризують теперішню хвилю як підготовку російсько польського союза. На їх думку, Франція робить великі зусилля, щоби здійснити той союз, щоби з одного боку увільнити себе від журби про забезпеку Польщі, а з другого боку ізольовати Німеччину, відірвавши від неї Росію. (Русспр.).

Про автономію Підкарпатської України.

Як доносить „N. fr. Presse", голова угро-руської мадярської партії д-р Куткафальві заявив з приводу переговорів чеського президента міністрів д-ра Бенеша з українськими партіями, що обіцянки чеського уряду Українців зовсім не вдоволяють. Українці і инші народи, що заселюють Підкарпатську Україну, домагаються дальше автономії, приреченої мировим договором. Тимчасом чеський уряд старається цю немилу йому справу по змозі обійти. Не треба забувати, що мировий договір не признає Підкарпатської України інтеґральною частиною чехословацької республики. Там говорилось тільки про унію між републикою і автономною Підкарпатською Україною. Українці прилучаться на ґенуенській конференції до Хорватів і предложать конференції свої бажання в окремім меморіялі.

В обороні національних меншостей.

Авас довідується, що Союз Народів, в звязку зі справою охорони національних меншостий, задумує вислати своїх комісарів на території з мішаним населенням в ціли переведення контролі і предкладання звідомлень про свої обсервації.

Льойд Джордж не думає уступати.

„Times" довідується, що Льойд Джордж закомунікував своїм прихильникам, що не думає подаватися до димісії.

Стан облоги в Ірляндії.

Ульстерський парлямент ухвалив проголошення стану облоги. Наглі суди каратимуть смертю кожного, в кого буде найдена бомба, зглядно кожного фабриканта бомб або учасника терористичних атентатів. Колиб ці суди не помогли, уряд в порозумінню з вождом військ прийме ще острійші міри.

Льойд Джордж про договір зі совітами.

Німецькі часописи доносять за „Дейлі Мейль", що Льойд Джордж задумує заключити зі совітами окремий договір на випадок, колиб кояліція не могла узгіднити своєї політики в відношенню до совітської Росії.

Чічерін їде до Ґенуї.

Бюро Райтера доносить, що в заступстві Леніна проводитиме совітській делеґації на генуенську конференцію — Чічерін.

Німеччина пробуджується.

„Шлезіше Цайтунг" з 26. марта ц. р. в статті п. з. „Finis Germaniae" атакує теперішний уряд за надмірну повільність супроти безустанних репараційних домагань антанти. Дневник накликує до рішучої опозиції супроти дальших посягань антанти.

По донесенням „Берлінер Цайтунг ам Міттаг" дня 25. ц. м. відбувся в Берліні зїзд монархістів з метою консолідації сил. В зїзді взяли участь в характері гостий, представники заграничних монархістичних організацій.

Отвертий лист

О. Загарова з приводу „гостинности", яка зустріла депутацію артистів українського театру на ювілею п. І. Ташо.

Коли я приєднався до нашої депутації, завіса була піднята і шан. ювілятку вже виводили на сцену. В цей мент я дізнався, що артисти польського театру прохали, щоби ми мовчки піднесли наш подарунок, бо вони не ручаться за публику.

При инших обставинах я безумовно зараз же пішов би з театру, і тільки моя величезна пошана до ювілятки здержала мене від цього.

І сталося те, що п. Окорніцкі, промовляючи своє привітання від польської драми, сказав, що і ми приєднуємося до них, а ми мовчки піднесли наш подарунок, що було зустріто салею гучними оплесками.

Хто винен в тому, що українським гостям для привітання їх польського товариша повісили замок на уста, в цьому лекше розібратися польським артистам, бо вони знають, звідки і які були впливи. Але хтоб не був цими впливовими елементами, мені соромно за них.

А моїх польських товаришів по сцені, що примушені скорятися таким впливам, мені жалко — тим більше, що я завжди і щиро ставив високо культурність польського артиста.

Чи не пригадують собі польські артисти, як була зустріта польська депутація не так давно підчас ювілею Івана Рубчака, як нашими артистами, так і салею, при чому польські артисти мали змогу промовляти до ювілята на своїй рідній мові.

Артистичний директор укр. театру
Олександер Загаров.

* * *

Ця, в суті річи, дуже оглядна по формі і змісту замітка п. Ол. Загарова з приводу яскраво некультурного поступку управи й артистів міського театру вимагає декілька слів виясненння.

Українське громадянство 14. ц. м. обходило 25-літній ювілей відомого діяча галицько-української сцени Івана Рубчака. В салі українського театру явилися теж представники польських артистів в особах пп. Барвінского і Ловчиньского. З української сцени промовляли вони до ювілята на польській мові, а українська публика приняла ці побажання польських артистів бурею оплесків. І тоді приходилось нам прямо подивляти високу культуру української публики, котра в такій хвилі старалася забути криваві примари недавно минулого і здобулася на велику силу волі, відмежувуючи польських артистів від польської політики.

Не те було десять днів пізнійше, коли свій ювілей обходила польська артистка п. Ірена Трапшо. Ще заки зібралася в міському театрі в комплеті делеґація українських артистів, до п. Софії Стадникової звернулися з домаганням, щоби українські артисти не важилися промовляти українською мовою, бо це з протестом могла би зустріти шовіністична частина публики (иншими словами: польська публика), а це знову булоб неприємне для ювілятки. Одночасно директор міських театрів Чарновскі, звертаючись до хору, заявив, що як довго він директором, так довго в ніякій формі не залунає українське слово зі сцени міського театру. Супроти того українським артистам, щоби не псувати свята, прийшлося мовчки передати свій дарунок.

Та ця подія має глибше і більше значіння. Це не проминаючий епізод, тільки показчик того, як глибоко своє коріння пустила гниль і гидота навіть серед людей, котрі претендують на культурність. Зі сцени міського театру, на котрого вдержання йдуть гроші українських

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Загальні збори Краєвого Союза Ревізійного.

В суботу дня 25. марта с. р. відбулися у Львові загальні збори Краєвого Союза Ревізійного, української центральної кооперативної установи при дуже численній участи відпоручників українських кооператив з цілого краю. Збори відкрив і їм опісля проводив дотеперішній заступник голови Кр. Союза Рев. Інж. Юліян Павликовський. На ранішньому засіданню уступаюча управа зложила звіт зі своєї діяльности і предложила буджет видатків на слідуючий рік, який ухвалено і рішено уділити абсолюторію уступаючій раді.

Пополудневе засідання розпочалося рефератом д-ра Степана Барана про дотеперішню і дальшу організацію наших кооператив і про потребу сильніщої пропаганди і підготовчої роботи задля поширення кооперації серед нашого народу в Галичині. Над рефератом д-ра Барана розвинулася кількагодинна оживлена дискусія, в якій забирало голос багато промовців так з провінції як і зі Львова, почім принято внески поставлені референтом. Збори закінчено приняттям внеску дир. М. Заячківського вислати від імени зборів подяку міжнародньому кооперативному бюрови в Льондоні за це, що на останньому міжнародньому кооперативному конґресі в Базилеї літом м. р. взято в оборону українську кооперацію в Галичині перед переслідуванням з боку теперішньої влади.

На зборах вибрано нову управу Кр. Союза Ревізійного. Головою вибрано інж. Ю. Павликовського, а до ради слідуючих пп.: д-ра Степана Барана, адвоката у Львові, інж. Ярослава Вінцковського, дир. Українського Будівельного Союза у Львові, д-ра Михайла Волошина, адвоката у Львові д-ра Альфреда Говиковича, адвоката і директора Землі у Львові, д-ра Володимира Електоровича, канд. адв. і директора Народнього Дому в Чорткові, проф. Дениса Корінця, директора торговельної школи тов. Просвіта у Львові, д-ра Теофіля Кормоша, адвоката і директора Віри в Перемишлі, д-ра Леся Кульчицького, дир. Зем. Банку Гіп. у Львові, о. Йосифа Раковського, проф. учит. семин. в Станиславові, Любомира Рожанського, дир. Зем. Банку Гіп. у Львові, Юліяна Січинського, емер. ст. радника дирекції домен і лісів і голову надзірної ради Нар. Торговлі у Львові та д-р Степана Федака, адвоката і дир. Дністра у Львові. Кромі цього в склад ради входять без вибору пять відпоручників по одному від кождого з пяти фахових союзів, а іменно: Кр. Союза Кредитового, Народньої Торговлі, Кр. Союза господарських спілок і Кр. Союза збуту худоби у Львові та Кр. Союза Молочарського в Стрию.

Нововибрана рада має перед собою велике завдання поширення кооператив першого ступня в цілому краю і створення цілої сітки повітових союзів кооператив, що по раз перший починають у нас організуватися. В нашому національному інтересі лежить, щоби цю велику роботу виконано як найскоріще і як найосновніще.

Вивласнення в Галичині.

Окружна земська комісія в Перемишлі рішила в 10 повітах середущої і західної Галичини примусово викупити 40 тисяч гектарів землі на кольонізацію. Поміж тими, що мають бути вивласнені з надвижок землі, означених польським парцеляційним законом, находяться: Лев Сапєга в Красічині, Кароліна Любомірска в Бакінчицях, Йосиф Мишковский в Стубні, Ал. Праґловский в Комарові, гр. Зд. Тарновский в Дикові, д-р Ян Гупка в Нивисках, Юр. Тишкевич у Верині, ланцутська ординація графів Потоцких, переворська ординація графів Потоцких, переворська ординація кн. А. Любомірского, Ад. Чарториский в в Сіняві, Волод. Дідушицкий в Зарічу, Ян Куміньский в Залісю, Віт. Чарториский в Пелкині і инші.

Вивіз яєць.

Польське міністерство промислу і торговлі видало розпорядок, що нормує вивіз яєць від 1. квітня до 1. липня ц. р. До 1. квітня вивіз рішучо заборонений. Контингент вивозу на згадані три місяці виносить 500 ваґонів і обіймає 100 ваґонів на місяць квітень і по 200 ваґонів на місяці май і червень. О дозвіл вивозу можуть зголошуватися всі фірми, що мають промислову карту на гуртову торговлю. Перщенство мають фірми, що можуть виказатися посвідкою дотичних адміністраційних властей воєвідських, що мають уладження для збірки, просвітлювання, переховування, сортування і консервування яєць.

Кооперативний курс.

Дня 17. ц. м. закінчився в Коломиї одномісячний кооперативний курс, уладжений філією „Сільського Господаря“ заходами В. Витвицького і д-ра В. Стасюка. Викладали на курсі: д-р Стасюк (математика), дир. Петрівський (книговодство), дир. Ставничий (кооперація) і дир. Дорковський (купецтво і торговля). Учасників було около 20, головно з повітів коломийського і печеніжинського, бо людий з инших повітів місцеве старосто не зволило допустити. На будуче булоб вказаним, щоб наші священики, учителі та инші діячі подбали, аби на подібні курси кожде село вислало бодай по двох людий; бо такі курси повинні мати у нас не по кількадесять, але кількасот учасників.

податників м Львова, не може залунати українське слово навіть принагідно. Це треба запамятати!

НОВИНКИ.

— **Новий часопис.** За старанням товариств: Т-во Української Молодіжи „Громада“ і Секція Українського Студ. Союза в Коломиї почне в Коломиї появлятися в днем 15. квітня с. р. безпартійний двотижневик п. з. „Молода Громада“. Програмою часописи передовсім буде: обзнакомлення української молоді в новими течіями взагалі; інформації і дискусії з кооперативного життя; поширення освіти і обговорення питання про виховання молоді; політичний огляд на підставі витягів з краєвої преси; інформації і дискусії про орґанізацію товариського життя молоді; вісти про життя молоді; анкети на теми, що дотичать молоді; вкінці біжучі вісти, рецензії, бібліоґрафія і т. п. Квартальна передплата: Мп. 200. — Сподіємося, що віла українська молодь без ріжниці політичних переконань і стану, як також ті зі старшого громадянства, що їм дорога українська молодь, занимаються її справами, підпиратимуть горячо морально і матеріяльно сей одинокий часопис молоді. Збирайте і присилайте жертви на пресовий фонд „Молодої Громади“. Редакція часопису „Молода Громада“.

— **Кінець друкарського страйку.** Друкарський страйк, розпочатий в в середу 16. ц. м. покінчився в суботу на основі порозуміння між друкарськими робітниками і власниками друкарень. В понеділок рано увесь друкарський персонал, запевнившись підвишкою заробітку, вернув до праці.

— **Поїздка Скірмунта і кореспондент львівської „Хвилі“.** Варшавський кореспондент львівської сіоністичної „Хвилі“ супонує, що поїздка польського міністра закорд. справ Скірмунта до Парижа й Льондону получена з полагодою двох справ: виленської й східно-галицької. А саме п. Скірмунт хоче в Парижі й Льондоні зарепрезентувати проєкт статуту для Сх. Галичини власного краєвого виробу. При тій нагоді коресп. „Хвилі“ робить замітку, що постава Англії в справі Вильна і Львова втратила вже в значній мірі своє протипольське вістря. Багато в цій справі мав заслужитися для Польщі Бенеш. Вся ця балаканина коресп. „Хвилі“, котрий часом справді має добрі відомости, а часом, як в цім випадку, пускається на бистрі хвилі своїх фантастичних комбінацій, не має під собою ніяких тривких основ, коли йде мова про Англію, яка в нічім не змінила свого первісного становища.

— **Куликівський „цензор“.** Гребінецький учитель Поляк Антін Рубель замісць пильнувати свого діла переводить на куликівській почті „цензуру“ українських часописів, нищучи усе, що хоч перейшло цензуру львівського прокуратора, здається „небезпечним“ для доморослого „цензора“ з Куликова. Не вадилоб кураторії звернути увагу п. Рублеви на тему „не пхай носа до чужого проса“.

— **До дирекції поліції.** Ми вже нераз звертали увагу Дирекції поліції на ті вибрики, яких допускаються поліцейські відносно нашої ґазети. Ми вказували на те, що поліцейські конфіскують видані вже по конфіскаті примірники нашої ґазети тільки тому, що на них нема напису: „По конфіскаті наклад другий.“

Кождому грамотному чоловікови відомо, що коли ґазета друкується на ротаційній машині, то неможливо є умістити жаданий функціонарами поліції напис. Але від тижня наш щоденник друкується на плоскій машині, а мимо того 23. ц. м. поліцейські позабирали по трафіках видані по конфіскаті примірники з написом „по конфіскаті наклад другий“, які в скількости 116 прим. звернено нам 24. ц. м. Таке поступовання утверджує нас в переконанню, що або поліція послугується анальфабетами, або робиться це систематично із злоби, щоби тільки спричинити нам шкоду.

— **Боят ся „Чорноморців“.** Читальня „Просвіти“ в Хотіни (коло Калуша) Приготовляла виставу „Чорноморців“. Це не подобалося війтови Олевичеви (зробив його війтом староста) і він доніс до жандармерії, мовляв, в читальні приготовляється бунт. На цей донос впали до читальні підчас проби жандарми і порозганяли аматорів, грозячи їм тюрмою за большевизм.

— **На будову дому для читальні „Просвіти“** Жовківської дільниці у Львові зложили в марках польських: д-роза Курівцева 1000; Левицький Іван ревідент скарбу 1000; Вінчура Ілія 1000; Сливка Юрій 1000; Ч. П. 10 000; Тарновецький Волод. 2000; Шевчукова Юлія 1000; Ганчишин Михайло 1000; Гошовський Данило 1000; Дикас Марія 1000; Терещук Михайло 1000, Кузьмак Петро 1000; Чубко Лев 1000; Війтович Параскевія 1000, Козачок Василь 5000.

1—1 *Комітет будови дому.*

— **Реколекції для академіків.** Заходами Марійського Тов. молоді відбудуться для студентів унів. духовні вправи в каплиці духовної семинарії в днях 30. і 31. марта і 1. квітня. Реколекційні науки виголосить о. проф. Головецький Ч. С. В. В. в годинах: 11 рано, ½4 по пол. і 8 вечером. Початок 29. марта о год. 8 вечером. До численної участи запрошує М. Тов.

974 1—3

Оповіщення

в справі вибору відпоручників на загальні збори Т-ва взаїмних обезпечень „Дністер“.

По мисли постанов §§ 20—42 статута і відповідно до розпорядження міністерства скарбу з 8. марта 1922 ч. 280 И. И. мусять на сьогорічні загальні збори Т-ва взаїмних обезпечень „Дністер“ бути вибрані нові відпоручники. Вибрані відпоручники мусять бути членами товариства посідаючими активне право вибору. До вибору відпоручників є управнені всі власновільні члени, які належали до Т-ва вже в попереднім адміністраційнім році з тривалими обезпеченнями без огляду на висоту обезпечених сум. Право вибору виконують члени в тих виборчих округах, в яких находяться їх обезпечені предмети.

Член управнений до голосовання може дати заступитися на виборчих зборах, але лиш таким самим членом, котрому в тій цілі має вручити в правній формі виставлену повновласть до заступства. Один член не може на основі повновласти заступати більше як один голос. Невласновільні особи голосують через своїх законних заступників, а правні особи голосують через законних заступників, або повновласників. Виборчий округ творить кождий судовий повіт, в якім предмети в попереднім році адмін. обезпечені в Т-ві тривало, представляють разом суму 500.000 Мп. Судові повіти, що дають меншу обезпечену суму, будуть злучені з найблизшим судовим повітом в один виборчий округ. Кождий виборчий округ вибирає одного відпоручника, а округи з обезпеченою сумою понад 1,000.000 Мп. за кождий розпочатий 1,000.000 Мп. слідуючого відпоручника. Дирекція Т-ва уповажнить в кождім окрузі одного члена до скликання зборів, означить час і місце збору і оповістить се в часописях. Підчас виборчого збору веде провід член, який був уповажнений до скликання тогож, або його заступник. Вибори відбуваються правосильно без огляду на число зявившихся управнених до голосовання членів, звичайно більшостю голосів. З перебігу виборчого збору списаний протокол має бути безпроволочно висланий Дирекції, котра вишле вибраному відпоручникови леґітимацію. Час тривання функцій відпоручника виносить 3 літа. На случай смерти, уступлення, або утрати права активного вибору відпоручника, буде заряджений доповняючий вибір на протяг остаючого часу тривання функцій уступившого відпоручника. Місцем вибору в кождім окрузі є з правила тота місцевість, де є осідок повітового суду, а в округах зложених з двох або більше судових повітів осідок повітового суду означений через Дирекцію. В найблизшім часі будуть подані речинці виборчих зборів з означенням години і салі, як також назвиска тих членів, котрим Дирекція повірить переведення зборів. — У Львові, дня 21. марта 1922 р.

Дирекція
Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“.

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВ-А ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, Ринок 10, поручає

О. Олесь: На Зелених Горах, поезії, Гр. Чупринка: Контрасти (поезія), П. Карманський: Al Fresco (вірш. проза) С. Чарнецький: Сумні ідеи (поезії).

Польський Банк Ґваранційний С. А.

ВІДДІЛ У ЛЬВОВІ, вул. 3. Мая ч. 11.

Центральний Заклад в Кракові

Девізовий Банк.

Телеф. ч. 744. Адр. на телеґр. „Ґварбанк“

Переводить всілякі трансакції входячі в обсяг банковости.

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від неділі 26. марта с. р.

роман найкращої і найспритнійшої жінки в Англії ляди Гамільтон з найбільшим вождом фльоти, адміралом Нельзоном побідником під Трафальґаром в 6 актах п. з.

Леди Гамільтон

В головній ролі артистка неземської краси акторка в великім стилю Ліяна Гайд її партнерами славні артисти Вернер Кравс, Конрад Вайд, Райнгольд Шинцель. Оріґінальні зняття пороблені в Неаполі і на Середземнім морю.

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда“ у Львові, під артистичним проводом Олександра Загарова. Саля Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5.

Четвер, 30. марта: другий „БАТЬКО“ драма на 3 дії А. Стріндберґа (переклав Я. Севьлів.

Початок вистави о год. 7·30.

Білети в ціні від 500—200 Мр. продає „Народня Торговля“, а в день вистави від год. 4·30 попол. Каса театру.

Заповіджений на 3. квітня ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ на дохід українських інвалідів відбудеться в перших днях мая ц. р. 1—3

Звичайні загальні збори товариства „Українська бурса ім. Митрополита гр. А. Шептицького“ у Львові, відбудуться дня 7. квітня ц. р. о 4 год. попол. в салі III. в. кляси філії академ. ґімназії („Народний Дім“, II. поверх), зі звичайним дневним порядком. — Коли о 4. год. не збереться понисаний статутом комплєт членів, збори відбудуться того самого дня о 5. год. попол. при співучасти кожної скількости членів. — ВИДІЛ. 978 1—1

По філіям Сокола-Батька приказ. До 1. мая 1922 р. надіслати звіти на адресу Сокола-Батька Львів, вул. Руська 20. — В звіті має бути: 1) Чи товариство відновлене? 2) Коли ні, чому? 3) Що з майна товариства збереглось, чи переховано у членів (прапор, пожарна сикавка, ленти, шапки, протоколи і т. д.) і у кого. 4) Кілько членів згинуло в світовій війні і в війні 1918—1920 (о скілько можливо поіменний спис)? Звіти мають надіслати так руханкові, як і пожарно-руханкові філії Січи і Соколи. Де нема старшини зробить се член товариства, де не було би тих, один з громадян. — Самостійні Січи ждуть на приказ і вказівки від свого заряду. — Гаразд! Сокіл-Батько. 952 1—2

Чортківщина! В понеділок 3. квітня с. р. о 8 год. вечером в готелі „Брістоль“ відбудеться концерт в 61 роковини смерти Т. Шевченка, заходом української приватної ґімназії при співучасти всіх чортківських товариств. Чистий дохід піде на ґімназію. 973 1—2

Дрібні оголошення.

ДЯКІВСЬКИЙ ДВОМІСЯЧНИЙ КУРС і управа церковних і читальняних хорів відкривається з днем 20. квітня с. р. зі слідуючою програмою: Наука нот, веденнє хорів на 2, 3 і 4 голоси, ірмолоґійні ноти, гласи, церковні напіви і устав. Зголошення через греко-кат. уряд парохії Синевідсько вижне, п. і стація зел. в місци на імя Гр. Дякай Диченко. 946 1—1

ДО заміни парохія Шупарка п. Королівка к. Борщева. Одно село, мурована, нова церква, хата і будинки добрі. Поля 83 моргів, душ 2000. 956. 1-2

З нагоди 25 літнього ювилею Г. Хоткевича схоче кождий купити найбільший його твір:

„КАМІННА ДУША“

Дістати по 750 мп. можна на складі

Українська Книгарня і Антикварня

1—3 ЛЬВІВ, вул. Рутовського 22. 976a

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Народного Дому“ в Мостисках,

тов. зар. з обм. порукою,

відбудуться в пятницю 21 квітня ц. р. о год. 10. перед полуднем в льокали читальні „Просвіти“ в Мостисках в отсім порядком дневним:

1. Отворенне загальних зборів предсідателем;
2. Відчитанне протоколу з послідних загальних зборів;
3. Звіт Дирекції із діяльности і рахунків за р. 1921;
4. Звіт комісії контрольної і відчитанне звіту з переведеної ревізії Краєвим Союзом ревізийним у Львові;
5. Звіт комісії ревізійної з внеском на уділенне абсолюторії Управі товариства;
6. Розділенне надвижки білянсової за р. 1921;
7. Вибір 4 членів і 1 заступника Ради надзираючої;
8. Затвердженне вибору 2 членів Дирекції і 3 заступників:
9. Вибір 3 членів Комісії ревізійної.

Мостиска дня 16 марта 1922.

За Раду надзираючу:

Д-р Т. Кормош предсідатель. 147 1—1 І. Гуміняк секретар.

„ПОЛОТНО“

Львів Зіморвича 20. Полотна, цайґи, сукна, мотузяні вироби. 736 0-?

ЯБЛОВИН

Перша краєва фабрика овочевих вин Ска з обмеж. порукою

у Львові,

ВУЛ. БОҐУСЛАВСЬКОГО Ч. 9-11.

поручає в бочках і фляшках:

Вина овочеві „Ябловин“ в таких родах:

Витравні вина які мають 8—9 прц. алькоголю.

Вина Chateau D' Or витравні які мають 10—12 прц. алькоголю.

Vermout, десерове вино, має 15—16 прц. алькоголю.

Наші вина є під ґарантією чистим екстрактом овочів найпершої сорти і нічим не уступають грозновим закордонним винам. За якість тих вин наша фірма приймає всяку ґарантію. Наші фляшкові вина є заосмотрені зареґістрованою етикетою. Замовлення і гуртова продажа в бочках і фляшках в бюрі фірми „ЯБЛОВИН“ Львів, вул. Боґуславського ч. 9—11, вхід з вул. Пелчинської. Для вигоди П. Т. відборців уряджено детайлічну продажу і бюро замовлень у фірми МАКС ВІКСЕЛЬ і Син, Краківська 14.

975 1—2

Ширіть наш часопис!

з приводу користного набуття під валютовим зглядом продаємо нині і в слідуючі дні

-- о половину дешевше --

в порівнанню до всіх инших машин тої самої якости, бо заледве по по Мп. 250 000 (около 65 долярів) надіслані нам 35 штук фабр.-нових

МАШИН ДО ПИСАННЯ MERCEDES.

Замовляти (провінція телеґр.) у ґенер. заступ.: Дім для новоч. бюрових урядженнь НОРБЕРТ ЕРАХ, Львів, Коперника 5 і у фірми Г. Меллер на Смольки І.

ЮХТИ СКІРА на підошви БОКСИ ШЕВРО ТЕЛЯЧІ СКІРИ ЛЯКЕРИ

КООПЕРАТИВ

для промислу і торговлі СКІРОЮ

СТОВ. ЗАР. З ОБМ. ПОР.

у ЛЬВОВІ, вул. Вірменська ч. 8 (коло „Народного Дому“,)

— — — Найкращі якости по приступних цінах продає — — — 977 Кооперативам і купцям дається опуст. 1—10

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма. З друкарні Спілки „Діло“.